POVESTE CU SPIONI

---

de Robert Sheckley

Traducerea Alexandra Delia Poenaru

AM ÎNCURCAT-O acum. E cam dificil de explicat cum am nimerit în încurcătura asta, aşa că-i mai bine poate să-ncep cu începutul.

De cînd am terminat şcoala de comerţ naval în 1991, am avut un post bun ca montator de valve sphinx la o linie de producţie de Nave Spaţiale Grane. Îmi plăceau cu adevărat aceste nave uriaşe huruind în mersul lor de la Cygnus la Alpha Centauri şi înspre toate locurile cunoscute din ziare. Eram un tînăr cu viitor, aveam prieteni, chiar şi nişte fete cunoşteam. Dar n-a fost bine. Meseria era faină, dar n-am fost în stare să mă obişnuiesc cu acele camere de control care-mi supravegheau mîinile. Nu că-mi păsa de camerele T.V., propriu-zis, ci de zgomotul lor; nu mă puteam concentra. M-am plîns la securitatea internă. Le-am zis: *„Uite ce e, de ce nu pot avea şi eu camere T.V. noi şi silenţioase la fel ca ceilalţi?”* Dar erau prea ocupaţi. Ca mai apoi, o mulţime de lucruri mărunte să-nceapă să mă deranjeze. Cum ar fi de exemplu magnetofonul din T.V.-ul meu. F.B.I. nu-1 regla niciodată cum trebuie şi cît era noaptea de lungă bîzîia. M-am plîns de o sută de ori. Le-am zis: „*Uite ce e, magnetofonul nici unuia nu bîzîie ca acesta. De ce al meu?*” Dar mă primeau cu discursul despre cîştigarea războiului rece şi imposibilitatea lor de a mulţumi pe toată lumea. Lucruri de astea fac o persoană să se simtă în inferioritate. Credeam că guvernului meu nu-i pasă de mine. Să luăm, spre exemplu, Spionul meu particular. Trebuie că se credea actor de film, căci purta întotdeauna un trenci stropit şi o pălărie moale cu boruri late, trasă peste ochi. Era un tip slab, nervos şi-mi călca practic pe călcîie, de teamă să nu mă piardă. Eh, se străduia şi el. Dar era jenant chiar numai să-ţi fie numele legat de persoana lui. Prietenii mei se-mbolnăveau de rîs ori de cîte ori apăream cu el gîfîindu-mi în spate. „*Bill, spuneau ei, asta-i tot ce poţi face?*” Iar prietena mea îl considera un tip înfiorător. Normal că m-am dus apoi la Comitetul de Investigaţii şi le-am zis: „*Uite ce e, de ce nu-mi daţi un Spion instruit, aşa cum au şi ceilalţi?*” Mi au răspuns că mă vor avea în vedere, dar ştiam că nu eram destul de important pentru a mi se da atenţie. Eram bolnav că eram ignorat, bolnav că eram neglijat.

Atunci am început să mă gîndesc la Spaţiul Îndepărtat. Acolo erau miliarde de mile pătrate de nimic, punctate cu nenumărate stele. Trebuia să fie un loc şi pentru mine. Mi-am cumpărat o listă luminoasă a Universului şi un zdrenţăros de Pilot Galactic.

Toate economiile mele s-au dus pe un Star Clipper. O navă antică pierzînd oxigen prin toate crăpăturile. Avea un reactor atomic foarte inflamabil şi cu propulsie nesigură care putea să te azvîrle practic oriunde. Era periculos, dar nu riscam decît propria-mi viaţă. Cel puţin aşa credeam. Aşa că mi-am luat paşaportul, viza albastră, roşie, înţepăturile contra răului de spaţiu şi actele cu privire la impozite. Acasă mi-am împachetat lucrurile şi le-am zis adio magnetofoanelor. Pe stradă am dat mîna cu săracul meu Spion şi i-am dorit succes. Mai rămăsese viza finală, aşa că m-am grăbit spre Oficiul Final de Certificate. Un slujbaş cu mîinile albe şi bronzat la lampă se uită la mine suspicios. „*Unde doriţi să plecaţi?*” „*În spaţiu*”, răspunsei eu. „*Desigur. Dar unde anume?*” „*Nu ştiu încă. Pur şi simplu în spaţiu. Spaţiul Îndepărtat. Spaţiul liber.*”

Slujbaşul, şopti, suspinînd a plictiseală: „*Va trebui să fiţi mai explicit, dacă doriţi o viză. Aveţi de gînd să vă stabiliţi pe o planetă în Spaţiul American? Sau aţi dori să emigraţi în spaţiul britanic, olandez, francez?*” „*Nu ştiam că spaţiul ar putea fi proprietatea cuiva. Unde e spaţiul liber?*” „*Nicăieri*”. „*Cît de departe se întind hotarele limită?*” “*La infinit*”. Pentru o clipă am rămas ţuţ. Nu-mi închipuisem niciodată posibilitatea unui drept de proprietate a vreunui strop de infinit. Dar părea destul de normal. În definitiv cineva trebuia să-l stăpînească. „*Vreau să merg în Spaţiul American*”, am zis. Părea că n-avea importanţă în acel moment, deşi s-a dovedit a fi altfel decît îmi imaginasem.

Ursuz, slujbaşul dădu din cap afirmativ. Îmi verifică documentele pînă la vîrsta de cinci ani şi nemaiavînd rost să controleze în continuare, îmi dădu Viza Finală. Portul spaţial se îngrijise de nava mea şi am reuşit să pornesc fără să distrug vreun tub. Cînd Pămîntul se pierdu în depărtare, devenind cît un vîrf de ac şi dispărînd apoi, mi-am dat sema că de acum eram singur.

Timp de 50 de ore am făcut o inspecţie tuturor magaziilor. Am observat că unul din sacii mei cu legume avea o formă diferită de a celorlalţi. Cînd l-am deschis, în locul celor

100 de livre de cartofi, am descoperit o fată. O blatistă. Am rămas cu gura căscată, holbîndu-mă la ea. „*N-ai de gînd să mă ajuţi să ies afară? Sau preferi să închizi sacul şi să uiţi totul?*” Am ajutat-o să iasă. Ea spuse: „*Cartofii tăi sînt plini de cocoloaşe.*” Aş fi zis la fel în ceea ce o priveşte. Era o tînără zveltă, cu un şuvoi de păr blond roşcat arzător, o mutrişoară simpatică şi obraznică, cu nişte ochi albaştri gînditori. Pe Pămînt, aş fi mers bucuros zece mile numai că să o întîlnesc. În spaţiu, nu mai eram aşa de sigur.

„*Ai putea să-mi dai ceva să mănînc?*” întrebă ea. „*Tot ce-am avut de cînd am părăsit Pămîntul au fost doar nişte morcovi cruzi.*” I-am făcut un sandviş. În timp ce mînca, am întrebat-o: „*Ce faci aici?*” „*N-ai să înţelegi*”, spuse ea printre înghiţituri. „*Ba da.*” Se îndreptă spre hublou şi privi mulţimea de stele - stele americane, majoritatea dintre ele - arzînd în spaţiul gol american. „*Am vrut să fiu liberă*”, spuse ea.

Se lăsă, obosită, pe patul meu de cazarmă. „*Presupun că îţi par o romantică*”, adăugă ea încet. „*Sînt tipul de nebună care-şi recită poezii noaptea pe întuneric şi plînge în faţa unei statuete absurde. Frunzele îngălbenite de toamnă îmi dau fiori, iar picăturile de rouă de pe pajişte, în prag de zi, îmi par lacrimi ale Pămîntului întreg. Psihiatrul meu spune că sînt o inadaptabilă*”. Închise ochii a oboseală. Să stai într-un sac timp de 50 de ore trebuie să fie desigur teribil de obositor.

„*Pămîntul m-a dat gata*”, spuse ea. „*N-am mai putut suporta înregimentarea, războiul rece, războiul cald, totul. Am vrut să rîd în aer liber, să alerg pe cîmpuri înverzite, să umblu veselă prin păduri întunecoase, să cînt.*” „*Poţi să rămîi*”, am spus eu. Adormise în patul meu, cu un zîmbet încrezător pe buze. Imediat i-am scotocit poşeta. Am găsit cinci rujuri, o pudră, un flacon de parfum „*Venus 5*” şi o insignă cu inscripţia: Detectiv Special F.B.I. Bănuisem, desigur. Fetele nu vorbesc aşa; spionii însă, da. Era frumos să ştiu că guvernul meu mă mai căuta. Asta făcea ca spaţiul să pară mai puţin solitar.

Nava înainta în adîncimile Spaţiului American.

Lucrînd 15 ore din 24, am reuşit să menţin conducerea navei; reactoarele atomice rămîneau suficient de reci, iar fuzelajul îmi părea solid. Mavis O'Day - aşa se numea Spionul meu - pregătea toate mesele, avea grijă de păstrarea curăţeniei în navă şi ascundea o serie de mici aparate de filmat prin toată

nava. Huruiau groaznic, dar mă prefăceam că nu le observ. Cu toate acestea, relaţiile mele cu Miss O'Day erau cordiale. Călătoria se derula normal - chiar fericit, aş zice - pînă cînd se întîmplă ceva.

Moţăiam la tabloul de bord şi deodată un semnal luminos de mare intensitate îşi făcu apariţia la prova tribord. Am sărit înapoi, lovindu-mă de Mavis, care tocmai introducea o bobină de film în aparatul de filmat nr. 3. „*Scuză-mă*”, i-am zis. „*Oh, nu-ţi fă probleme*”, replică ea. Am ajutat-o să se ridice. Apropierea ei era periculos de plăcută şi parfumul aţîţător de „*Venus 5*” îmi invada nările. „*Poţi să mă laşi acum*”, spuse ea. „*Ştiu*”, răspunsei eu, continuînd să o ţin în braţe. Stîrnit de apropierea ei, m-am trezit spunînd: „*Mavis, nu te-am cunoscut de foarte mult timp, dar...*” „*Da, Bill*”, răspunse ea...

În acele momente uitasem de relaţia noastră Suspect-Spion. Nu ştiu ce aş fi putut spune. Dar, chiar în acea clipă, un al doilea semnal străluci în afara navei. Am lăsat-o pe Mavis şi m-am grăbit la pupitrul de comandă. Am frînat cu dificultate bătrînul Star Clipper si m-am uitat în jur. Afară, în vidul imens al spaţiului, era un singur fragment de rocă. De el era agăţat un copil în costum spaţial, cu o rachetă semnalizatoare într-o mînă şi cu un căţeluş, şi el în costum spaţial, în cealaltă.

L-am adus imediat înăuntru şi i-am descheiat echipamentul spaţial. „*Cîinele meu*”, zise el. „*N-are nimic, fiule*”, i-am răspuns. „*Îmi pare tare rău că am dat buzna aşa*”, zise băiatul. „*Lasă*”, am replicat eu. „*Ce făceai acolo?*” „*Domnule*”, începu el, cu o voce nesigură, „*va trebui să încep cu începutul. Tatăl meu a fost pilot spaţial de încercare şi a murit vitejeşte, încercînd să doboare bariera luminii. Mama s-a recăsătorit de curînd. Actualul ei soţ e un tip masiv şi cu părul negru, cu ochi înguşti şi vicleni şi cu buzele strînse. Pînă de curînd lucra la un raion de panglici dintr-un magazin universal. Nu i-a convenit prezenţa mea de la bun început. Cred că îi aminteam de tata, cu buclele mele blonde, ochii mei ovali şi felul meu de a fi vesel. Duşmănia noastră răbufnea cînd şi cînd.*

Apoi a murit un unchi al lui - în împrejurări neclare - lăsîndu-i o moştenire în spaţiul britanic. Am pornit la drum, în nava lui. După un timp, ajungînd în această zonă pustie, i-a spus mamei: «Rachel, băiatul e destul de mare ca să se descurce singur.» Mama a răspuns: «Dar, Dirk, e atît de tînăr!» Cu inima

frîntă, biata mamă a cedat voinţei neînduplecate a bărbatului căruia nu i-am spus niciodată tată. M-a vîrît în costumul spaţial, mi-a dat un pistol de semnalizare, i-a pus şi lui Flicker costumul şi mi-a zis: «în zilele noastre un tînăr poate să se descurce în spaţiu de unul singur.» «Dar nu e nici o planetă cale de două sute de ani lumină», am replicat. «O vei găsi afară»; a scrîşnit şi m-a împins spre bucata asta de stîncă".

Băiatul făcu o pauză de respiraţie, în vreme ce Flicker se uita la mine cu ochii lui ovali şi umezi. I-am dat cîinelui un vas plin cu lapte şi pîine, iar băiatul a mîncat an sandviş cu unt de arahide. Mavis îl duse pe micuţ în cameră şi îl vîrî uşor în pat. Eu m-am întors la comenzi, am pornit din nou nava şi am declanşat interfonul.

„*Trezeşte-te, idiotule!*", o auzii pe Mavis spunînd. „*Lasă-mă să dorm*", răspunse băiatul. „*Trezeşte-te! Ce vrea Congressional Investigation cu trimiterea ta aici? Nu-şi dau seama că acesta e un caz de F.B.I.?*" „*El a fost reclasificat ca suspect 10*", replică băiatul. „*Asta cere o supraveghere în totalitate.*" „*Da, dar sînt eu aici*", strigă Mavis. „*Nu te-ai descurcat prea bine la ultimul tău caz*", răspunse băiatul. „*Aşa că te-au trimis pe tine*", suspină Mavis. „*Un copil de doisprezece ani.*" „*Peste şapte luni împlinesc treisprezece.*" „*Un copil de doisprezece ani... După ce am muncit atîta...*" „*În ceea ce mă priveşte, vreau să devin pilot spaţial de încercare. La vîrsta mea, aceasta e singura cale ca să pot zbura. Crezi mă va lăsa să conduc nava?*"

Am închis interfonul. Mă simţeam minunat. Eram supravegheat de doi Spioni. Eram într-adevăr cineva, cineva care trebuia supravegheat. Dar adevărul era că Spionii mei erau o fată şi un băieţel de doisprezece ani. Guvernul încă mă ignora, în felul lui.

Ne am descurcat bine cu zborul. Tînărul Roy, căci aşa îl chema, a preluat pilotarea navei, în timp ce cîinele său şedea tolănit - dar vigilent - în locul copilotului. Mavis continua să gătească şi să ţină gospodăria. Eu îmi petreceam timpul reparînd fisurile navei. Eram un grup de Spioni şi Suspect aşa de fericiţi cum nicăieri n-ai putea găsi. Am descoperit o planetă de tipul Pămîntului, nelocuită. Lui Mavis îi plăcea pentru că era mică şi mai degrabă dulce, cu păduri întunecoase şi cîmpii înverzite, aşa cum citise în cărţile ei de poezii. Tînărul Roy

îndrăgi lacurile limpezi şi munţii care erau tocmai buni pentru drumeţii.

Am aterizat şi am început să ne instalăm. Roy se arătă foarte interesat de animalele pe care le-am readus la viaţă din congelator. Se declară păzitorul vacilor şi cailor, protectorul raţelor şi gîştelor, apărătorul porcilor şi găinilor. Toate acestea îl preocupau în asemenea măsură încît rapoartele sale către Senat se răriră, pînă încetară definitiv, într-adevăr, nu te puteai aştepta la mai mult de la un Spion de vîrsta lui.

Şi, după ce am sădit cîţiva acri, Mavis şi cu mine am întreprins lungi plimbări prin pădurea întunecoasă şi pe cîmpiiie înverzite şi pline de lumină care o mărgineau. Într-o zi am pregătit un picnic şi am mîncat în apropierea unei mici cascade. Părul desfăcut al lui Mavis cădea uşor pe umeri, iar ochii ei albaştri oglindeau o privire încîntătoare. Toate ca toate, dar nu părea deloc Spion şi trebuia să-mi aduc mereu aminte de rolurile fiecăruia.

„*Bill*”, spuse ea după un timp. „*Da?*”, răspunsei eu. „*Nimic*”, şi smulse un fir de iarbă. N-am putut să o scot din muţenie. Dar mîna ei rătăcea undeva pe lîngă a mea. Vîrfurile degetelor noastre s-au atins. Am tăcut mult timp. Niciodată n-am fost mai fericit.

„*Bill.*” „*Da.*” „*Bill, dragă, ai putea vreodată...*”

Ce voia să spună, şi ce-aş fi putut răspunde, nu voi şti niciodată. În clipa următoare liniştea fu întreruptă de zgomotul unor reactoare.

Din cer coborî o navă spaţială. Ed Wallace, pilotul, era un tip cu părul alb, purtînd o pălărie cu boruri late şi un trenci pătat. Reprezenta firma Clear-Flo. Deoarece nu aveam nevoie de serviciile sale, mi-a mulţumit şi a plecat. Dar n-a ajuns prea departe. Motoarele au mai zvîcnit o dată, după care s-au oprit definitiv. M-am uitat la mecanismul de acţionare şi am descoperit că valva sphinx se blocase. Mi-ar fi trebuit o lună să-i fac una nouă, cu uneltele de care dispuneam. „*E teribil de neplăcut.*” murmură el. „*Presupun că va trebui să stau aici.*” „*Presupun că da*”,- am replicat eu. Îşi privi nava cu regret. „*Nu înţeleg cum s-a întîmplat*”, spuse. „*Poate ai slăbit valva cînd ai tăiat-o cu bomfaierul*”, am replicat, după care l-am lăsat singur. Văzusem însemnele de informator.

Mr. Wallace pretindea că nu a auzit de mine. În aceeaşi

seară, am ascultat din întîmplare raportul său, transmis prin unde interstelare, care funcţionau perfect. Interesant, biroul său de bază nu era Clear-Flo ci Central Intelligence.

Mr. Wallace deveni grădinar, deşi îşi petrecea o mare parte din timp furişîndu-se cu aparatul de filmat şi cu carneţelul. Prezenţa sa îl ambiţiona pe tînărul Roy, care-şi dădea şi mai multă silinţă. Mavis şi cu mine ne oprirăm în pădurea întunecoasă şi părea ca şi cum n-am fi avut timp să încheiem nişte fraze lăsate în aer, înainte de a ne reîntoarce înspre cîmpiiie verzi şi galbene.

Mica noastră colonie prospera. Am avut şi alţi vizitatori. Un bărbat cu soţia sa, de la Regional Intelligence, picară şi ei, în trecere, dîndu-se drept culegători de fructe. Apoi, au urmat două fotografe, în realitate reprezentante secrete ale Executive Information Bureau şi apoi sosi un tînăr ziarist care de fapt reprezenta Consiliul din Idaho pentru Moravuri Spaţiale. Fiecăruia i se defecta valva sphinx cînd se apropia timpul de plecare.

Nu ştiam dacă trebuia să mă simt mîndru sau jenat. Eram supravegheat, dar fiecare din ei era un mediocru. Şi tot aşa, după cîteva săptămîni petrecute pe planeta mea, au reuşit să se integreze în atmosfera de lucru tip fermă şi eforturile lor în calitate de spioni se diminuară, încetînd în cele din urmă.

Am avut şi momente neplăcute. M-am prezentat ca un teren de testare pentru novici, ceva cu care să-şi rupă dinţii. Am fost Suspectul - pe care-l oferi Spionilor prea în vîrstă ori prea tineri, ineficienţi, împrăştiaţi, sau pur şi simplu incompetenţi. M-am văzut ca un fel de Suspect pentru un tip cu jumătate de salariu, în prag de pensionare; un înlocuitor pentru o pensie. Dar nu m-a deranjat prea mult. Aveam o poziţie, deşi aş zice că îmi era oarecum dificil să o definesc.

Eram mai fericit decît fusesem vreodată. Spionii mei erau tipi agreabili şi dornici să colaboreze. Mica noastră colonie părea fericită şi sigură. Credeam că va dura la nesfîrşit. Dar...

Într-o noapte fatală se porni o forfotă neobişnuită. Un mesaj important părea să fi fost primit şi toate radiourile erau pe recepţie. A trebuit să rog cîţiva Spioni să schimbe lungimea de undă, să nu-mi ardă generatoarele. În cele din urmă, toate aparatele fură închise şi Spionii ţinură sfat. Îi auzii şuşotind pînă tîrziu.

Dimineaţa următoare s-au adunat cu toţii în sufragerie; aveau nişte figuri alungite şi sumbre. Mavis făcu un pas înainte în semn că vrea să vorbească.

„*S-a întîmplat ceva groaznic*”, spuse. „*Vrem să-ţi destăinuim ceva. Bill, nici unul din noi nu e ceea ce părea. Noi toţi sîntem Spioni ai guvernului.*” „*Zău?*”, exclamai eu ca să nu-i jignesc. „*E adevărat*”, recunoscu ea. „*Noi toţi te-am spionat, Bill.*” „*Zău?*”, exclamai eu din nou. „*Chiar şi tu?*” „*Chiar şi eu*”, zise Mavis cu o undă de nefericire în glas. „*Şi acum totul s-a sfîrşit*”, izbucni tînărul Roy. Asta mă şocă. „*De ce?*”, am întrebat. Se uitară unul la altul. „*Bill, o reverificare a demonstrat că acest sector de spaţiu nu este în custodia S.U.A. A fost trecut cu vederea de paza internaţională, iar acum nu poate fi revendicat de nici o ţară. Ca primul stabilit aici, întreaga planetă şi cele cîteva milioane de mile de spaţiu ce o înconjoară îţi aparţin, Bill.*” Eram prea şocat ca să pot vorbi.

„*În aceste condiţii, nu avem nici o autorizaţie să stăm aici. Aşa că vom pleca imediat.*” „*Dar nu se poate*”, strigai eu. „*Nu v-am reparat valvele sphinx!*” „*Toţi spionii au valve sphinx de rezervă şi lame de bomfaier*”, replică ea cu blîndeţe.

Privindu-i cum se înşiruiau îndreptîndu-se spre nave, mi-am imaginat singurătatea în care aveau să mă lase. Nu voi mai avea nici un guvern care să mă urmărească. Nu voi mai auzi zgomote de paşi în noapte, nu voi mai vedea, întorcîndu-mă, chipul Spionului din spatele meu. Nu voi mai auzi huruitul vreunei rable de aparat de filmat, care mă calma atunci cînd lucram, nici bîzîitul vreunui casetofon defect, care mă dispunea la somn. Şi totuşi, îmi părea chiar mai rău de ei. Aceşti bieţi Spioni cinstiţi, stîngaci şi neajutoraţi reveneau într-o lume rapidă, eficientă şi competitivă. Unde ar mai fi găsit ei un Suspect ca mine, sau un alt loc ca acesta, de pe planeta mea?

„*La revedere, Bill*”, spuse Mavis oferindu-mi mîna. Am urmărit-o din priviri îndreptîndu-se către nava lui Mr. Wallace. Abia atunci mi-am dat seama că ea nu mai era Spionul meu.

„*Mavis!... Aşteaptă!... Mavis, te iubesc.*” Era în braţele mele. Ne am sărutat şi i-am spus că aici era casa ei, pe această planetă, cu pădurile ei întunecoase şi cîmpurile înverzite. Aici cu mine.

...Aşa că iată-mă conducător, rege, dictator, preşedinte şi oricum aţi vrea să-mi mai spuneţi. Spionii încep să curgă acum

din orice ţară - nu numai din America. Ca să-mi hrănesc toţi supuşii, va trebui curînd să aduc hrană din import. Dar ceilalţi conducători încep să refuze să mă ajute! Ei cred că le-am mituit spionii, ca să dezerteze. Dar nu-i aşa, o jur. Ei vin, doar atît. Nu pot să demisionez, deoarece posed acest loc. Şi nu mă lasă sufletul să-i izgonesc.

Sînt conducătorul absolut al unei planete de fermieri, lăptari, oieri, aşa că în definitiv bănuiesc că nu vom face foame.

Dar nu asta-i problema. Ci cum dracu va trebui să domnesc?

Nici măcar unul din ei nu mă va spiona.